

Suomen Akatemian tietosuojapolitiikka

SA/2025/04797

Suomen Akatemia

Sisällys

1.	Johdanto ja soveltamisala	3
2.	Määritelmät	3
3.	Organisoituminen ja vastuut	4
4.	Tietosuojan toteuttaminen Suomen Akatemiassa	5
4.1.	Tietosuojaperiaatteet.....	5
4.2.	Sisäänrakennettu ja oletusarvoinen tietosuoja	6
4.3.	Osoitusvelvollisuus	6
4.4.	Rekisteröityjen informointi	6
4.5.	Rekisteröityjen oikeudet.....	7
4.6.	Henkilötietojen käsittelyn ulkoistaminen	7
4.7.	Henkilötietojen siirto	7
4.8.	Henkilötietojen luovutus.....	8
5.	Tietoturva	8
6.	Ilmoitusvelvollisuus tietosuojapoikkeamista.....	8
7.	Ilmoitus tietosuojapolitiikan vastaisesta toiminnasta.....	9
8.	Voimaantulo	9
9.	Toimivaltaperuste	9

1. Johdanto ja soveltamisala

Tietosuoja turvaa luonnollisen henkilön eli rekisteröidyn oikeuksien ja vapauksien toteutumisen henkilötietojen käsittelyssä. Henkilötietojen käsittelyä sääntelee Euroopan Unionin yleinen tietosuoja-asetus (EU) 2016/679, joka on suoraan sovellettavaa lainsäädäntöä. Lisäksi tietosuojalainsäädännön kokonaisuuteen kuuluu esimerkiksi tietosuojalaki (1050/2018), jolla täsmennetään ja täydennetään yleistä tietosuoja-asetusta ja sen kansallista soveltamista. Yksityiselämän suoja on Suomen perustuslain (731/1999) mukainen perusoikeus.

Suomen Akatemian (jäljempänä Akatemia) tehtävien yhteydessä käsitellään jatkuvasti henkilötietoja. Henkilötietojen käsittely perustuu pääsääntöisesti Akatemian lakisääteisten velvoitteiden noudattamiseen tai yleistä etua koskevien tehtävien suorittamiseen. Rahoituksen hakijoiden, henkilöstön, sidosryhmien edustajien ja yhteistyökumppaneiden luottamuksen säilyttäminen ja vastuullinen henkilötietojen käsittely on Akatemialle tärkeää.

Tietosuojapolitiikan lisäksi virastossa on annettu tietosuojan ja tietoturvan toteuttamiseen liittyvää tarkentavaa ohjeistusta. Niiden tavoitteena on varmistaa, että tietosuojasääntelyn asettamia velvoitteita noudatetaan kaikessa Akatemian toiminnassa. Tietosuojapolitiikka koskee myös henkilötietojen käsittelijöitä. Tietosuojapolitiikkaa ja Akatemian antamia ohjeita tulee noudattaa, kun henkilötietoja käsitellään Akatemian lukuun tai jos henkilötietojen käsittelyssä käytetään Akatemian järjestelmiä tai muita resursseja.

Akatemia sitoutuu toiminnassaan noudattamaan EU:n yleistä tietosuoja-asetusta ja muuta tietosuojalainsäädäntöä. Tietosuojapolitiikka ja muut tietosuoja-asiakirjat, kuten ohjeistukset, ovat myös osa tietosuoja-asetuksen mukaisen osoitusvelvollisuuden toteutumista.

2. Määritelmät

Henkilötiedolla tarkoitetaan kaikkia tunnistettuun tai tunnistettavissa olevaan henkilöön liittyviä tietoja. Henkilötiedon perusteella henkilö voidaan tunnistaa suoraan tai välillisesti esimerkiksi yhdistämällä tieto johonkin toiseen tietoon, joka mahdollistaa tunnistamisen. Henkilötietoja ovat esimerkiksi nimi, kotiosoite, sähköpostiosoite, puhelinnumero, paikannustiedot, valokuva ja terveystieto.

Henkilötietojen käsittelyllä tarkoitetaan kaikkia henkilötietoihin niiden elinkaaren aikana kohdistuvia toimenpiteitä eli esimerkiksi henkilötietojen keräämistä, säilyttämistä, käyttöä, siirtämistä ja luovuttamista.

Rekisteröity on henkilö, jonka henkilötietoja käsitellään.

Rekisterinpitäjä on ihminen tai organisaatio, joka määrittelee henkilötietojen käsittelyn tarkoituksen ja keinot.

Henkilötietojen käsittelijä on ihminen tai organisaatio, joka käsittelee henkilötietoja rekisterinpitäjän lukuun.

Erytyiset henkilötiedot ovat tietoja, joista ilmenee henkilön etninen alkuperä, poliittisia mielipiteitä, uskonnollinen tai filosofinen vakaumus, ammattiliiton jäsenyys, terveyttä koskevia tietoja, seksuaalinen suuntautuminen tai käyttäytyminen tai geneettisiä ja biometrisia tietoja henkilön tunnistamista varten. Näiden tietojen käsittely on lähtökohtaisesti kiellettyä. Niiden käsittely on sallittua vain lainsäädännössä erikseen säädetyissä tilanteissa.

Pseudonymisoidut henkilötiedot ovat henkilötietoja, jotka on käsitelty siten, että niiden yhdistäminen tiettyyn henkilöön vaatii lisätietoja. Kun tiedot ovat palautettavissa tunnistettavaan muotoon, niihin sovelletaan yleistä tietosuoja-asetusta.

Anonymisoidut tiedot ovat tietoja, joiden perusteella henkilöä ei voida enää tunnistaa. Tunnistamisen estymisen täytyy olla peruuttamatonta. Henkilö ei saa myöskään olla välillisesti tunnistettavissa.

3. Organisoituminen ja vastuut

Ylimmällä johdolla on kokonaisvastuu Akatemian tietosuojasta.

Johdon nimeämänä *tietosuojavastaavana* toimii tietosuojakysymyksistä vastaava juristi. Tietosuojavastaavan tehtäviin kuuluvat muun muassa neuvonta ja tietojen antaminen tietosuoja-asetuksen ja muiden tietosuojasäännösten mukaisista velvollisuuksista, tietosuojan vaikutustenarvioinnin tekemiseen liittyvä neuvonta, vaikutustenarvioinnin toteutuksen valvonta sekä yhteistyö valvontaviranomaisen kanssa. Tietosuojavastaava raportoi tietosuoja-asioista johdolle.

Tietosuojavastaava toimii tietosuojan yhteyspisteenä Akatemian sisällä ja ulkoisille tahoille (sähköposti: tietosuoja@aka.fi). Tietosuojavastaavan osaamista kehitetään jatkuvasti ja hänelle taataan resurssit osaamisensa kehittämiseen.

Akatemiassa on *tietoturva- ja tietosuojaryhmä*, johon kuuluu tietosuojavastaava, tietoturvavastaava ja tietohallinnon ryhmän päällikkö. Ryhmän tehtäviin kuuluvat muun muassa tietosuojan ja tietoturvan kehittäminen ja seuranta, riskiarviointeihin osallistuminen, valtionhallinnon edellyttämien tietoturva- ja tietosuojatehtävien valmistelu ja täytäntöönpanon tukeminen Akatemiassa ja koulutusten suunnitteluun ja toteutukseen osallistuminen.

Esihenkilön tehtäviin kuuluu valvoa, että hänen alaisensa noudattavat tietosuojalainsäädäntöä, Akatemian tietosuojapolitiikkaa ja sisäisiä ohjeita, ja että uudet työntekijät perehdytetään näihin.

Akatemian *henkilöstön* tulee noudattaa tietosuojalainsäädäntöä työssään, osallistua työnantajan velvoittamiin koulutuksiin ja noudattaa Akatemian ohjeita. Akatemia edellyttää koko henkilöstöltä tietosuojakoulutuksen suorittamista säännöllisesti, ja lisäksi järjestetään muita tarvittavia koulutuksia. Ohjeiden noudattamiseen kuuluu myös välitön raportointivelvollisuus havaituista henkilötietojen tietoturvaloukkauksista tai niiden epäilyistä sekä puutteista tietosuojaan liittyen.

Lisäksi hallintovirastossa määritellään tarkemmin rekisterin tai käsitteilytoimen *vastuuhenkilön* ja *yhteys henkilön* tehtävät.

4. Tietosuojan toteuttaminen Suomen Akatemiassa

4.1. Tietosuojaperiaatteet

Henkilötietojen käsittelyssä on noudatettava seuraavia yleisen tietosuoja-asetuksen 5 artiklan mukaisia periaatteita:

Lainmukaisuus, kohtuullisuus ja läpinäkyvyys

Henkilötietoja on käsiteltävä lainmukaisesti, asianmukaisesti ja rekisteröidyn kannalta läpinäkyvästi.

Käyttötarkoitussidonnaisuus

Henkilötiedot on kerättävä tiettyä, nimenomaista ja laillista tarkoitusta varten, eikä niitä saa käsitellä myöhemmin näiden tarkoitusten kanssa yhteensopimattomalla tavalla.

Myöhempää käsittelyä esimerkiksi tilastollisia tarkoituksia varten ei katsota tietosuoja-asetuksen 89 artiklan 1 kohdan mukaisesti yhteensopimattomaksi alkuperäisten tarkoitusten kanssa.

Tietojen minimointi

Henkilötietojen on oltava asianmukaisia ja olennaisia ja rajoitettuja siihen, mikä on tarpeellista suhteessa niihin tarkoituksiin, joita varten niitä käsitellään.

Täsmällisyys

Henkilötietojen on oltava täsmällisiä ja tarvittaessa päivitettyjä. On toteutettava kaikki mahdolliset kohtuulliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että käsittelyn tarkoituksiin nähden epätarkat ja virheelliset henkilötiedot poistetaan tai oikaistaan viipymättä.

Säilytyksen rajoittaminen

Henkilötiedot on säilytettävä muodossa, josta rekisteröity on tunnistettavissa ainoastaan niin kauan kuin on tarpeen tietojenkäsittelyn tarkoitusten toteuttamista varten.

Henkilötietoja voidaan säilyttää pidempiä aikoja, jos niitä käsitellään ainoastaan esimerkiksi tilastollisia tarkoituksia varten tietosuojasetuksen 89 artiklan 1 kohdan mukaisesti edellyttäen, että tietosuojasetuksen mukaiset asianmukaiset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet on pantu täytäntöön rekisteröidyn oikeuksien ja vapauksien turvaamiseksi.

Eheys ja luottamuksellisuus

Henkilötietoja on käsiteltävä tavalla, jolla varmistetaan henkilötietojen asianmukainen turvallisuus, mukaan lukien suojaaminen luvattomalta ja lainvastaiselta käsittelyltä sekä vahingossa tapahtuvalta häviämiseltä, tuhoutumiselta tai vahingoittumiselta käyttäen asianmukaisia teknisiä tai organisatorisia toimia.

4.2. Sisäänrakennettu ja oletusarvoinen tietosuoja

Akatemian tietosuojapolitiikan lähtökohtana on sisäänrakennettu ja oletusarvoinen tietosuoja. Nämä vaatimukset huomioidaan jo henkilötietojen käsittelyn suunnitteluvaiheessa ja esimerkiksi palvelun tai järjestelmän suunnittelu- ja hankintavaiheessa.

Henkilötietojen käsittelyä suunniteltaessa on huomioitava henkilötietojen käsittelyperiaatteet, arvioitava käsittelyn vaikutukset ja riskit rekisteröidyn näkökulmasta, minimoitava riskit asianmukaisilla suojatoimilla sekä dokumentoitava tehdyt toimenpiteet asianmukaisesti.

Tietosuojavastaava sekä tarvittaessa tietoturva- ja tietosuojaryhmä tulee ottaa mahdollisimman aikaisessa vaiheessa mukaan tietosuojakäytännön käsittelyyn. Käsittelyn vastuu- ja yhteyshenkilöt vastaavat roolinsa mukaisista tehtävistään. Tietosuojaan liittyvät velvollisuudet ulottuvat henkilötietojen käsittelyn koko elinkaareen.

4.3. Osoitusvelvollisuus

Akatemia osoittaa toimenpiteiden ja käytäntöjen dokumentoinnilla sekä tietosuoja-asiakirjojen avulla, että tietosuoja-asetuksen ja muun tietosuojalainsäädännön vaatimuksia noudatetaan. Käytäntöjä osoitusvelvollisuuden täyttämiseksi myös kehitetään jatkuvasti.

4.4. Rekisteröityjen informointi

Akatemia noudattaa toiminnassaan avoimuuden periaatetta. Rekisteröityjen informointi toteutetaan kuhunkin henkilötietojen käsittelytilanteeseen soveltuvana ajankohtana ja tarvittavassa laajuudessa.

Akatemian asiakkaiden ja sidosryhmien henkilötietojen käsittelyä koskevat tiedot (tietosuojaselosteet) ovat pääsääntöisesti Akatemian ulkoisilla verkkosivuilla. Akatemian henkilöstön henkilötietojen käsittelyä koskeva informointi on henkilöstön saatavilla.

4.5. Rekisteröityjen oikeudet

Tietosuoja-asetuksen mukaisia rekisteröidyn oikeuksia ovat oikeus saada tietoa henkilötietojensa käsittelystä, oikeus saada tutustua tietoihin, oikeus oikaista tietoja, oikeus poistaa tiedot ja tulla unohdetuksi, oikeus rajoittaa tietojen käsittelyä, oikeus siirtää tiedot järjestelmästä toiseen, oikeus vastustaa tietojen käsittelyä sekä oikeus olla joutumatta automaattisen päätöksenteon kohteeksi. Akatemia toteuttaa asianmukaiset toimenpiteet kuhunkin tilanteeseen soveltuvien rekisteröityjen oikeuksien toteuttamiseksi ja helpottaa rekisteröityjen oikeuksien käyttämistä.

4.6. Henkilötietojen käsittelyn ulkoistaminen

Akatemia varmistaa henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuuden tilanteissa, joissa ulkoinen sopimuskumppani käsittelee henkilötietoja, joiden osalta Akatemia on rekisterinpitäjä. Henkilötietoihin liittyvät riskit arvioidaan hankinnan suunnitteluvaiheessa ja tietosuojavaatimukset yksilöidään tarjouspyyntövaiheessa. Henkilötietojen käsittelijäksi voidaan valita vain sellaisia toimijoita, joilla on asianmukaiset ja riittävät tekniset ja organisatoriset valmiudet käsitellä henkilötietoja tietosuojalainsäädännön mukaisesti.

Akatemian ja henkilötietojen käsittelijän välillä laaditaan asianmukainen kirjallinen henkilötietojen käsittelysopimus ja käsittelytoimien kuvaus. Sopimuksesta huolehtiminen kuuluu käsittelyn vastuuhenkilölle. Tietosuojavastaava ja juristit avustavat sopimusvaiheessa. Asiakirjapohjina voidaan hyödyntää esimerkiksi JYSE/JIT henkilötietojen käsittelyn ehdot -liitteitä. Tietosuojan toteutumista ja riskejä myös seurataan ja arvioidaan tietojenkäsittelyn aikana.

4.7. Henkilötietojen siirto

Henkilötietojen siirroissa Euroopan talousalueen (ETA) ulkopuolelle on varmistuttava, että henkilötietojen käsittely on sallittua kyseisessä tilanteessa, ja että siirrolle on olemassa tietosuoja-asetuksen mukainen siirtoperuste. Lisäksi on tapauskohtaisesti huomioitava ja toteutettava täydentävät suojatoimet. Myös mikäli henkilötietojen käsittelijä tai tämän alikäsittelijä siirtää henkilötietoja ETA-alueen ulkopuolelle, on tiedonsiirroissa varmistettava EU:n vaatimuksia vastaava tietosuojan taso yleisen tietosuoja-asetuksen edellyttämällä tavalla.

4.8. Henkilötietojen luovutus

Viranomaisen asiakirjojen ja tietojen julkisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999, jäljempänä julkisuuslaki). Yksityisyyden suojan lisäksi myös oikeus saada tieto julkisesta asiakirjasta on Suomen perustuslain takaama perusoikeus. Akatemiassa tehdään punnintaa näiden oikeuksien yhteensovittamiseksi.

Akatemia ylläpitää julkisuusperiaatteen toteuttamista varten kuvaustensa hallinnoimista tietovarannoista ja asiarekisteristä (asiakirjajulkisuuskuvaus). Julkisia asiakirjoja luovutetaan pyydettäessä julkisuuslain 13 § ja 16 §:n edellytysten mukaisesti. Julkinenkin asiakirja saattaa sisältää tietoja, joiden luovuttamista on rajoitettu (yleensä henkilötietoja). Salassa pidettäviä tietoja annetaan nähtäväksi ja luovutetaan vain asianomaisen suostumuksella, asianosaiselle tai lakiin perustuvan oikeuden nojalla.

Mikäli tietopyynnön kohteena oleva aineisto käsittää henkilötietoja, pyydetään tietopyynnön esittäjää ilmoittamaan henkilötietojen käyttötarkoitus. Tämä voidaan toteuttaa erillisen lomakkeen avulla. Lomakkeen käytöllä Akatemia haluaa myös varmistua siitä, että tietopyynnön tekijä ymmärtää pyynnön perusteella vastaanottamiinsa henkilötietoihin liittyvät hänelle kuuluvat vastuut.

5. Tietoturva

Tietoturva toimii tietosuojan periaatteiden toteutumisen mahdollistajana. Akatemia huolehtii itse ja kumppaniensa avulla riittävästä teknisistä ja organisatorisista toimenpiteistä henkilötietojen turvallisuuden varmistamiseksi. Säännöllinen todentaminen, arviointi ja kehittäminen muodostavat toiminnan perusrungon. Myös tietoturvan osalta raportoidaan johdolle säännöllisesti.

6. Ilmoitusvelvollisuus tietosuojapoikkeamista

Akatemian henkilöstöllä on velvollisuus ilmoittaa henkilötietojen suojaajaa vaarantavista poikkeamista välittömästi Akatemian ohjeistuksen mukaisesti. Akatemia suorittaa käytäntöjensä mukaisen riskiarvion rekisteröidyn oikeuksien näkökulmasta, dokumentoi poikkeamat sekä ilmoittaa tietosuojajaoikeuksien sekä muiden soveltuvien säännösten ja ohjeiden mukaisesti tarvittaessa tietosuojaviranomaiselle, rekisteröidylle itselleen, liikenne- ja viestintävirasto Traficomille ja poliisille.

7. Ilmoitus tietosuojapolitiikan vastaisesta toiminnasta

Akatemian tietosuojavastaavaan pyydetään ottamaan yhteyttä, mikäli henkilötietojen käsittelyssä ei ole noudatettu tätä tietosuojapolitiikkaa. Akatemiaan virka- tai työsuhteessa olevat henkilöt voivat tehdä henkilötietojen käsittelyä koskevista rikkomushavainnoista ilmoituksen myös Akatemian sisäiseen ilmoituskanavaan. Luottamuselinten jäsenet voivat tehdä vastaavan ilmoituksen oikeuskanslerinviraston keskitettyyn ulkoiseen ilmoituskanavaan.

Henkilö voi saattaa Akatemian toiminnan lainmukaisuuden myös tietosuojavaltuutetun toimiston arvioitavaksi.

8. Voimaantulo

Tämä tietosuojapolitiikka tulee voimaan 11.5.2026 ja korvaa 5.12.2018 voimaantulleen Suomen Akatemian tietosuojapolitiikan (AKA/7/07.01.10/2018).

9. Toimivaltaperuste

Suomen Akatemian hallintoviraston työjärjestys 20 §

Tietosuojapolitiikka on käsitelty Suomen Akatemian yhteistoimintaryhmän kokouksessa 1.4.2026.

Pääjohtaja

Paula Eerola

Johtaja, toiminnanohjauksen yksikkö

Emilia Katajajuuri